

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/37153>

Please be advised that this information was generated on 2019-03-22 and may be subject to change.

Mr. M.B.J. Thijssen

Marieke Thijssen is promovendus bij de sectie
Recht en Informatica van de Radboud
Universiteit Nijmegen.

Trefwoorden: Vestiging, doorgifte, passend
niveau, voldoende waarborgen

Grensoverschrijdend gegevensbeschermingsrecht

¹ Vgl. r.o. 19,
Richtlijn nr. 95/46/EG
en Kamerstukken II
1997/98, 25 892, nr. 3,
p. 56.

² Art. 1 sub e WBP.

³ Kamerstukken II
1997/98, 25 892, nr. 3,
p. 64.

⁴ Kamerstukken II
1997/98, 25 892, nr. 3,
p. 56.

⁵ Overweging 19,
Richtlijn nr. 95/46/EG.

⁶ Kamerstukken II
1997/98, 25 892, nr. 3,
p. 56 maakt mogelijk
dat de verantwoordelijke
meer dan een vestiging
met rechtspersoonlijkheid
omvat. De memorie van
toelichting opent namelijk
de mogelijkheid om in een
concern één groepsmaatschap-
prij als verantwoordelijke
aan te wijzen. Die groepsmaatschap-
prij is verantwoordelijke
voor alle groepsmaatschappijen
in het concern. Die verantwoor-
delijke omvat meer dan één
rechtspersoon. Die rechtspersonen
vormen stuk voor stuk vestigingen
van die verantwoordelijke.
De persoonsgegevens die in het
kader van activiteiten van een
groepsmaatschappij van een verantwoor-
delijke in Nederland, in een
groepsmaatschappij van die verantwoor-
delijke buiten de EU verwerkt
worden, worden ook op basis van
art. 4 lid 1 WBP door de WBP
beschermd.

De mogelijkheid bestaat dat de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP) persoonsgegevens buiten de Europese Unie (EU) beschermt. Doorgifte moet ook dan aan de eisen van art. 76 en 77 WBP voldoen. Die eisen moeten ontduiking van de WBP door doorgifte bemoeilijken. Ontduiking is echter niet aan de orde als de WBP persoonsgegevens na doorgifte beschermt. Art. 76 en 77 WBP betekenen dan een onnodige belemmering. Deze bijdrage bespreekt of die belemmering te verhelpen is.

1 ARTIKEL 4 LID 1 WBP

De mogelijkheid dat de WBP persoonsgegevens buiten de EU beschermt, berust op art. 4 lid 1 WBP. Dat artikel luidt als volgt:

‘Deze wet is van toepassing op de verwerking van persoonsgegevens in het kader van activiteiten van een vestiging van een verantwoordelijke in Nederland’.

Persoonsgegevens die onder de in art. 4 lid 1 WBP beschreven omstandigheden verwerkt worden, worden door de WBP beschermd. Persoonsgegevens die onder die omstandigheden buiten de EU verwerkt worden ook.

Twee omstandigheden zijn van belang. Ten eerste is van belang waar de verantwoordelijke een vestiging heeft. Ten minste één vestiging van de verantwoordelijke moet zich in Nederland bevinden. Een vestiging is ieder centrum van economische activiteit.¹ Het maakt niet uit of een vestiging juridisch of feitelijk van aard is. Waar de verantwoordelijke statutair gevestigd is, is niet bepalend. Hij kan statutair in Nederland, in de EU of buiten de EU gevestigd zijn: in alledrie de situaties kan hij een vestiging in Nederland hebben (zie figuur 1, kolommen 1 en 2).

Ten tweede is van belang of in het kader van activiteiten van de vestiging in Nederland persoonsgegevens verwerkt worden. Niet vereist is dat persoonsgegevens in de vestiging verwerkt worden. Voldoende is dat persoonsgegevens in het kader van activiteiten van de vestiging verwerkt worden. Waar persoonsgegevens verwerkt worden, is dus niet van belang. In het kader van activiteiten van de vestiging in Nederland kunnen persoonsgegevens in Nederland, in de EU of buiten de EU verwerkt worden. Via art. 4 lid 1 WBP kan de WBP op die manier buiten de EU persoonsgegevens beschermen. Voorstelbaar zijn drie situaties (zie figuur 1, gearceerde delen).

Verantwoordelijke NL	Vestiging NL	Activiteiten NL	
		Activiteiten EU	
		Activiteiten buiten EU	Bewerker Middel Beheerder
Verantwoordelijke EU	Vestiging NL	Activiteiten NL	
		Activiteiten EU	
		Activiteiten buiten EU	Bewerker Middel Beheerder
Verantwoordelijke buiten EU	Vestiging NL	Activiteiten NL	
		Activiteiten EU	
		Activiteiten buiten EU	Bewerker Middel Beheerder

Figuur 1.

Ten eerste de situatie dat de persoonsgegevens door een *bewerker* buiten de EU verwerkt worden. Art. 4 lid 1 WBP vereist namelijk niet dat de verantwoordelijke de persoonsgegevens verwerkt. Aangezien een bewerker altijd in opdracht van de verantwoordelijke verwerkt², handelt hij naar mijn idee altijd in het kader van activiteiten van een vestiging van de verantwoordelijke. Als die vestiging in Nederland staat, beschermt de WBP de persoonsgegevens op basis van art. 4 lid 1 WBP – ook als de bewerker de persoonsgegevens buiten de EU verwerkt. Een voorbeeld levert het *outsourcen* van de personeelsadministratie van de vestiging van de verantwoordelijke in Nederland aan een bewerker buiten de EU.

Ten tweede de situatie dat de persoonsgegevens met een *middel* buiten de EU verwerkt worden. Te denken valt aan de opslag van de personeelsadministratie op een backup server buiten de EU. Heeft die opslag plaats in het kader van activiteiten van de vestiging van de verantwoordelijke in Nederland, dan beschermt de WBP die persoonsgegevens. Te denken valt verder aan persoonsgegevens die in het kader van activiteiten van een vestiging van een verantwoordelijke in Nederland op een website worden geplaatst. Indien die persoonsgegevens buiten de EU bekeken worden, beschermt de WBP die persoonsgegevens (althans in theorie).

Ten derde beschermt de WBP persoonsgegevens die buiten de EU door de *intern beheerder* verwerkt worden. Evenals de bewerker handelt de intern beheerder in opdracht van de verantwoordelijke.³ Naar mijn idee handelt dus ook een intern beheerder altijd in het kader van activiteiten van een vestiging van de verantwoordelijke. Anders dan de bewerker staat de intern beheerder onder rechtstreeks gezag van de verantwoordelijke. Aldus beschermt de WBP persoonsgegevens die in het kader van activiteiten van een vestiging van de verantwoordelijke in Nederland door een intern beheerder van *diezelfde* verantwoordelijke buiten de EU verwerkt worden. Te denken valt aan de administratie van personeel van een vestiging van een verantwoordelijke in Nederland door een intern beheerder van die verantwoordelijke buiten de EU.

In alledrie de situaties bestaat de mogelijkheid dat de verantwoordelijke naast de vestiging in Nederland, een vestiging buiten de EU heeft. Mogelijk is dat de bewerker, de intern beheerder of het middel de persoonsgegevens in die vestiging buiten de EU verwerkt. Het begrip 'vestiging' in art. 4 lid 1 WBP laat de mogelijkheid dat de verantwoordelijke meer dan een vestiging heeft open. In r.o. 19 bij Richtlijn nr. 95/46/EG staat dat de rechtsvorm van een vestiging er niet toe doet. In die uitleg verschilt het begrip 'vestiging' van het begrip 'verantwoordelijke'. Een verantwoordelijke is namelijk één natuurlijke of één rechtspersoon.⁴ Een vestiging is een natuurlijke persoon, een rechtspersoon of een kantoor zonder zelfstandige rechtspersoonlijkheid.⁵ Eén verantwoordelijke rechtspersoon kan op die manier meer dan één vestiging zonder rechtspersoonlijkheid omvatten, bijvoorbeeld één in Nederland en één buiten de EU.⁶ Tot zover art. 4 WBP.⁷

2 ARTIKEL 76 EN 77 WBP

Mogelijk is dus dat de WBP persoonsgegevens buiten de EU beschermt. Het buiten de EU⁸ brengen van persoonsgegevens moet dan, net als iedere andere doorgifte, aan art. 76 of 77 WBP voldoen. Meer concreet moet doorgifte voldoen aan een van de volgende eisen:

1. er is een passend niveau van bescherming buiten de EU; of

2. er doet zich een omstandigheid als bedoeld in art. 77 lid 1 WBP voor; of
3. er is een vergunning van de Minister van Justitie.

Ik licht die eisen hier nader toe.

2.1 Passend niveau van bescherming

Passende bescherming is op twee niveaus mogelijk.⁹ Ten eerste op het niveau van het recht van een land (zie figuur 2, gearceerde deel).

Niveau	Wie
(iedere verwerking in een) land	Commissie
(individuele) verwerking	Verantwoordelijke

Figuur 2.

Het is de Europese Commissie die besluit of het niveau van bescherming van het recht van een land passend is. Een besluit van de Commissie is positief, gedeeltelijk positief of negatief.

Een negatief besluit betekent dat doorgifte naar dat land in beginsel niet is toegestaan.¹⁰ Tot op heden zijn nog geen negatieve besluiten genomen. Met het oog op diplomatieke betrekkingen zijn negatieve besluiten evenmin (snel) te verwachten.

Positieve besluiten zijn er al wel. Te weten, ten aanzien van Zwitserland, Argentinië, Guernsey en het Eiland Man.¹¹ Naar die landen is doorgifte altijd geoorloofd.¹² Ten aanzien van het niveau van bescherming in de VS en in Canada heeft de Commissie gedeeltelijk positief besloten.¹³ Naar die landen is doorgifte toegestaan in bepaalde situaties. Naar een Amerikaanse onderneming is doorgifte bijvoorbeeld altijd toegestaan als die onderneming deelneemt aan de *safe harbor*-regeling.¹⁴

Na een positief besluit door de Commissie is doorgifte altijd geoorloofd op grond van art. 76 WBP. Niet geheel duidelijk is of doorgifte omgekeerd nooit geoorloofd is na een negatief besluit, en of doorgifte na een ten dele positief besluit nooit geoorloofd is buiten de in dat besluit genoemde situaties. Indien een negatief en een ten dele positief besluit die betekenis hebben, dan hebben die besluiten de nadelige consequentie dat doorgifte ook niet geoorloofd is als de WBP persoonsgegevens na doorgifte beschermt, hetgeen de suggestie wekt dat de WBP geen passende bescherming in de zin van art. 76 WBP biedt. Richtlijn nr. 95/46/EG lijkt die consequentie niet aan een negatief besluit te verbinden. In de richtlijn lijkt te worden voorgesteld dat bepaalde doorgiften na een negatief besluit mogelijk blijven.¹⁵

Heeft de Commissie over een land (nog) geen besluit genomen, dan beoordeelt de verantwoordelijke of de buiten de EU beoogde verwerking passend beschermd is (zie figuur 2, niet-gearceerde deel).¹⁶ Noch de richtlijn, noch de WBP stelt vast wanneer van een passend niveau sprake is.¹⁷ In navolging van de richtlijn noemt art. 76

7 Buiten beschouwing blijft art. 4 lid 2 WBP. De bepaling beschermt geen persoonsgegevens buiten de EU. De hier geschetste problematiek doet zich onder die bepaling dus niet voor.

8 Een aantal lidstaten schakelt landen die deel uitmaken van de EEA (Noorwegen, IJsland en Liechtenstein) gelijk met lidstaten. In die lidstaten gelden de met art. 76 en 77 WBP vergelijkbare artikelen dus niet bij doorgifte naar landen die deel uitmaken van de EEA.

9 Vgl. S.H. Merkus, 'Toepassing van art. 76 en 77 lid 2 WBP', P&I 2004, p. 12-16 en J.M.A. Berkvens, 'Het raadsel van 95/46/EG', P&I 2004, p. 155-158.

10 Art. 78 lid 2 sub a WBP, echter, vgl. art. 25 lid 4-6 Richtlijn nr. 95/46/EG.

11 Vgl. www.europa.eu.int/comm/internal_market/privacy/adequacy_en.htm. Onzeker is of een Commissiebesluit bindt als deze niet in een ministeriële verordening of beschikking is omgezet. Bij bevestigend antwoord roep ik de vraag op wat de toegevoegde waarde van art. 78 lid 2 sub a en b WBP is. Bij ontkennend antwoord merk ik op dat eind 2004 geen enkel Commissiebesluit in een verordening of beschikking is omgezet. Vgl. ook J.M. van Essen, 'Aanpassing van het Vrijstellingsbesluit', P&I 2005, p. 73-74.

12 Art. 78 lid 2 sub b WBP en 'onverminderd de naleving van de wet', zie: art. 76 lid 1 WBP.

13 Naar de VS is doorgifte behalve op basis van hierna genoemde deelname aan *safe harbor* toegestaan op basis van: Beschikking van de Commissie (2004/535/EG) van 14 april 2004. Naar Canada is doorgifte toegestaan op basis van: Beschikking van de Commissie (2002/2/EG) van 20 december 2001.

14 Beschikking van de Commissie (2000/520/EG) van 26 juli 2000 en US Department of Commerce, Safe Harbor Privacy Principles, 21 juli 2000. Voor de complete regeling zie: Bijlagen I-VII bij Beschikking van de Commissie (2000/520/EG) van 26 juli 2000 of www.export.gov/safeharbor/.

15 Art. 25 lid 4-6 Richtlijn nr. 95/46/EG, echter, vgl. art. 78 lid 2 sub a WBP.

16 Kamerstukken II 1997/98, 25 892, nr. 3, p. 193.

17 Ten aanzien van de eisen die de Artikel 29 Werkgroep met betrekking tot een passend niveau van bescherming heeft geformuleerd (zie: Groep gegevensbescherming artikel 29, Werkdocument. Doorgifte van persoonsgegevens naar derde landen: toepassing van art. 25 en 26 van de EU-Richtlijn betreffende gegevensbescherming, WP 12 (DG XV D 5025/98), 1998) hebben de Europese Commissie en de Nederlandse regering geen officieel standpunt ingenomen (zie: Kamerstukken II 1999/00, 27 043, nr. 1, p. 7 en r.o. 3, Beschikking van de Commissie (2001/497/EG) van 15 juni 2004).

18 Kamerstukken II 1999/00, 27 043, nr. 1, p. 5.

19 Vgl. H.A.M. Fontein, 'Doorgiften naar derde landen: praktijkervaringen', P&I 2004, p. 206-211.

20 Zie: Article 29 Data Protection Working Party, Opinion 8/2001 on the processing of personal data in the employment context, WP 48 (DG MARKT 5062/01), 2001, p. 23.

21 Art. 1 sub i WBP.

22 Vgl. H.A.M. Fontein, 'Doorgiften naar derde landen: praktijkervaringen', P&I 2004, p. 208.

23 Art. 26 Richtlijn nr. 95/46/EG.

WBP wel omstandigheden waar de verantwoordelijke op kan letten. Het gaat onder meer om het doel van de beoogde verwerking, het land van herkomst en het land van bestemming. Niet genoemd wordt de omstandigheid dat persoonsgegevens door de WBP beschermd worden.

Hoewel het logisch lijkt dat de WBP passende bescherming biedt, staat dat niet in art. 76 WBP. Het is dus niet ondenkbaar dat doorgifte van door de WBP beschermde persoonsgegevens niet geoorloofd is op grond van art. 76 WBP. In dat geval komt art. 77 WBP in beeld.

2.2 Artikel 77 lid 1 WBP

In twee situaties staat art. 77 WBP doorgifte toe als een passend niveau van bescherming ontbreekt. Ten eerste in de situatie dat doorgifte plaats heeft onder een omstandigheid beschreven in art. 77 lid 1 WBP. Die omstandigheden komen stuk voor stuk een restrictieve uitleg toe.¹⁸ Dat maakt doorgifte op basis van art. 77 lid 1 WBP maar beperkt mogelijk.¹⁹ Illustratief is art. 77 lid 1 sub a WBP, dat doorgifte toestaat op basis van ondubbelzinnige toestemming van betrokkene. Een restrictieve uitleg maakt doorgifte van gegevens van werknemers op basis van dat onderdeel vrijwel onmogelijk.²⁰ In arbeidsverhoudingen kan namelijk nauwelijks worden voldaan aan de eis dat toestemming in vrijheid gegeven moet worden.²¹ Illustratief is verder art. 77 lid 1 sub b WBP. Dat onderdeel staat doorgifte toe, die noodzakelijk is om een overeenkomst tussen betrokkene en verantwoordelijke na te komen. In een restrictieve uitleg is het verplaatsen van een personeelsadministratie om kosten te besparen niet noodzakelijk om een arbeidsovereenkomst na te komen.²²

2.3 Vergunning Minister van Justitie

De laatste mogelijkheid om persoonsgegevens door te geven biedt art. 77 lid 2 WBP. Dat artikellid staat doorgifte toe als daar een vergunning van de Minister van Justitie voor is. De minister geeft die vergunning af als de verantwoordelijke 'voldoende waarborgen' biedt.²³ Doorgaans hebben die waarborgen de vorm van een contract tussen de doorgevende en ontvangende partij.²⁴ Dat kan een door de Europese Commissie goedgekeurd modelcontract zijn.²⁵

Het is mogelijk dat het niveau van bescherming niet passend is, terwijl zich evenmin een uitzonderingssituatie als bedoeld in art. 77 lid 1 WBP voordoet. Art. 77 lid 2 WBP is dan de enige grondslag om persoonsgegevens door te geven. In dat geval lijkt doorgifte door de ene aan de andere vestiging van dezelfde rechtspersoon op het eerste gezicht onmogelijk. Naar een vestiging van dezelfde rechtspersoon is doorgifte namelijk niet mogelijk op basis van een (model)contract.²⁶ De rechtspersoon zou dan namelijk een contract met zichzelf aangaan. Dat zou al op problemen stuiten op het moment dat de overeenkomst ondertekend zou moeten worden. De rechts-

persoon zou bij beide partijen de overeenkomst ondertekenen.²⁷ Daarnaast zouden problemen ontstaan bij niet-nakoming van de overeenkomst. De rechtspersoon zou eisende en verwerende partij tegelijk zijn. Onder meer om die reden staat momenteel een alternatief voor doorgifte op basis van (model)contracten op stapel: *binding corporate rules*.²⁸ Omdat noch de richtlijn, noch de WBP bepaalt dat voldoende waarborgen de vorm van een contract moeten hebben, is een alternatief mogelijk.²⁹

3 OPLOSSINGEN

Art. 76 en 77 WBP stellen eisen aan doorgifte. Die eisen moeten ontduiking van de WBP door doorgifte bemoeilijken. Ontduiking is niet aan de orde als de WBP persoonsgegevens na doorgifte beschermt. Art. 76 en 77 WBP betekenen dan een onnodige belemmering. Om die belemmering te verhelpen, is een aantal oplossingen denkbaar.

3.1 De term 'doorgifte'

Meest ideaal zou zijn dat de Commissie de term 'doorgifte' zou herzien, in die zin dat het buiten de EU brengen van persoonsgegevens die na doorgifte door de WBP beschermd worden, niet langer onder de term 'doorgifte' wordt verstaan.

Het precedent van die oplossing is te vinden in de zaak Lindqvist.³⁰ Het Hof van Justitie EG deed in die zaak de (prejudiciële) uitspraak dat het plaatsnemen van persoonsgegevens op internet in de specifieke omstandigheden van die zaak, geen rechtstreekse doorgifte was. Een niet rechtstreekse doorgifte zoals die zich in die zaak voerde, bestempelt het Hof niet als doorgifte als bedoeld in art. 25 en 26 Richtlijn nr. 95/46/EG.³¹ Het plaatsnemen van persoonsgegevens op internet zou zonder die uitspraak niet meer mogelijk zijn zodra de Europese Commissie het niveau van bescherming van ook maar één land buiten de EU niet passend zou vinden.³² In theorie zijn persoonsgegevens die op internet staan namelijk overal ter wereld op te vragen – ook in een land zonder passend niveau. Tegelijkertijd is het niet mogelijk te controleren in welk land persoonsgegevens daadwerkelijk opgevraagd worden. Persoonsgegevens kunnen daardoor niet op internet geplaatst worden zonder het verbod om door te geven naar een land zonder passend niveau te schenden.³³ Het Hof lost het probleem in het concrete geval op door het plaatsnemen van persoonsgegevens op internet buiten het begrip 'doorgifte' te brengen. Het Hof creëert dus geen uitzondering op het verbod om persoonsgegevens buiten de in art. 76 en 77 WBP genoemde situaties door te geven, maar het creëert een uitzondering op het begrip 'doorgifte'. Ten aanzien van doorgifte van persoonsgegevens die buiten de EU door de WBP beschermd zijn, zou de Commissie dezelfde benadering kunnen overwegen. Het buiten de EU brengen van persoonsgegevens die daar

door de WBP beschermd zijn, zou dan niet langer als 'doorgifte' te kwalificeren zijn.³⁴

3.2 Artikelen 76 en 77 WBP

Minder ideaal is een wijziging van art. 76 en 77 WBP. Niet in de laatste plaats omdat de WBP Richtlijn nr. 95/46/EG implementeert. Een wijziging moet daarom door Europa geïnitieerd worden, hetgeen de nodige inspanningen met zich meebrengt.

Art. 76 en 77 WBP komen niettemin voor wijziging in aanmerking. Die artikelen stellen eisen aan doorgifte. Doorgifte is in drie situaties toegestaan. Daarbuiten kan doorgifte ongeoorloofd zijn. Door aan die drie situaties nu een vierde toe te voegen, wordt voorkomen dat doorgifte van persoonsgegevens die buiten de EU door de WBP beschermd worden, onmogelijk wordt. De vierde situatie zou moeten zijn, dat persoonsgegevens buiten de EU door de WBP beschermd zijn.

3.3 Artikel 4 WBP

In theorie is ook een wijziging van art. 4 lid 1 WBP voorstelbaar. Het artikellid maakt het mogelijk dat de WBP persoonsgegevens buiten de EU beschermt. Met het ten dele schrappen van art. 4 lid 1 WBP wordt daar verandering in gebracht. In plaats dat de WBP persoonsgegevens

beschermt die verwerkt worden in het kader van activiteiten van een vestiging van een verantwoordelijke in Nederland, zou de WBP persoonsgegevens kunnen beschermen die in een vestiging van een verantwoordelijke in Nederland verwerkt worden. Het verwerken van persoonsgegevens buiten de EU door een bewerker, een middel of een intern beheerder is dan niet langer door de WBP beschermd.

Het wijzigen van art. 4 lid 1 WBP heft de opmerkelijke situatie op dat buiten de EU door de WBP beschermde persoonsgegevens aan de eisen van art. 76 en 77 WBP moeten voldoen. In de praktijk vormt een wijziging evenwel geen verbetering: aan de in art. 76 en 77 WBP gestelde eisen moet nog steeds worden voldaan.

4 CONCLUSIE

De WBP creëert in overeenstemming met Richtlijn nr. 95/46/EG een opmerkelijke situatie doordat de eisen die de WBP aan doorgifte stelt ook gelden als de WBP persoonsgegevens na doorgifte beschermt. Op die manier schept de WBP onnodige administratieve lasten. Dat maakt aanpassing van de richtlijn en de WBP op dat punt wenselijk.

²⁴ Zie art. 26 lid 2 Richtlijn nr. 95/46/EG en Kamerstukken II 1997/98, 25 892, nr. 3, p. 195.

²⁵ Beschikking van de Commissie (2001/497/EG) van 15 juni 2001, Beschikking van de Commissie (2002/16/EG) van 27 december 2001 en Commission Decision C(2004)5271 van december 2004.

²⁶ Die vestiging heeft namelijk geen rechtspersoonlijkheid. Vgl. art. 3:32 BW jo. art. 2:5 BW.

²⁷ Vgl. bijvoorbeeld art. 2:130 lid 2 BW met betrekking tot de NV en art. 2:240 lid 2 BW met betrekking tot de BV.

²⁸ Zie Article 29 Data Protection Working Party, Working Document: Applying Article 26 (2) of the EU Data Protection Directive to Binding Corporate Rules for International Data Transfers, WP 74 (MARKT 11639/02), 2003 en Article 29 Data Protection Working Party, Model Checklist. Application for Approval of Binding Corporate Rules, DRAFT, WP 102, 2004.

²⁹ Vgl. art. 26 Richtlijn nr. 95/46/EG en art. 77 lid 2 WBP.

³⁰ HvJ EG 6 november 2003, zaak C-101/01 (Bodil Lindqvist).

³¹ R.o. 56-71, HvJ EG 6 november 2003, zaak C-101/01 (Bodil Lindqvist).

³² R.o. 66, HvJ EG 6 november 2003, zaak C-101/01 (Bodil Lindqvist), vgl. art. 78 lid 2 sub a WBP.

³³ R.o. 69, HvJ EG 6 november 2003, zaak C-101/01 (Bodil Lindqvist).

³⁴ Vgl. C. Kuner, *European data privacy law and online business*, New York: Oxford University Press 2003, p. 120-121.